

Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v plénu složeném z předsedy Pavla Rychetského a soudců Ludvíka Davida, Jaroslava Fenyka, Josefa Fialy, Jana Filipa, Jaromíra Jirsy, Jana Musila, Vladimíra Sládečka, Kateřiny Šimáčkové, Vojtěcha Šimíčka, Milady Tomkové, Davida Uhlíře (soudce zpravodaj) a Jiřího Zemánka, o návrhu navrhovatelů 1. **K. V.**, 2. **M. O.**, 3. **E. B.**, 4. **L. H.**, 5. **H. D.**, 6. **M. L.**, 7. **V. K.**, 8. **I. V.**, 9. **H. N.**, a 10. **P. V.**, všech zastoupených JUDr. Richardem Novákem, advokátem se sídlem v Brně, Dvořákova 588/13, na zrušení části ustanovení § 16 odst. 9, věta druhá a ve větě třetí text: „a soulad tohoto postupu se zájmem dítěte, žáka nebo studenta“ a na zrušení § 16a, § 16b a § 49 odst. 2 část věty první, znějící: „na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení“, zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a na zrušení vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, takto:

Návrh se odmítá.

O d ů v o d n ě n í :

1. Dne 7. března 2016 byl Ústavnímu soudu doručen návrh, označený jako A) ústavní stížnost a B) návrh na zrušení části ustanovení § 16 odst. 9, věta druhá a ve větě třetí text: „a soulad tohoto postupu se zájmem dítěte, žáka nebo studenta“ a na zrušení § 16a, § 16b a § 49 odst. 2 část věty první, znějící: „na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení“, zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a na zrušení vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, jímž se navrhovatelé domáhají zrušení napadených ustanovení školského zákona a zrušení vyhlášky č. 27/2016 Sb., pro tvrzený rozpor s ústavním pořádkem, a to podle ustanovení § 72 odst. 1 písm. a) a odst. 5 a § 74 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“).

2. Ústavní soud, jakožto soudní orgán ochrany ústavnosti rozhoduje o souladu právních předpisů s ústavním pořádkem ve dvou základních rovinách. První rovinu představuje tzv. abstraktní kontrola ústavnosti, přičemž možnost iniciovat tuto kontrolu ústavnosti právních předpisů svěřuje zákon o Ústavním soudu taxativně vymezenému okruhu subjektů, do něhož fyzické a právnické osoby bez dalšího nenáleží [§ 64 odst. 1 písm. e) a § 64 odst. 2 písm. d) zákona o Ústavním soudu]. Druhou rovinu kontroly ústavnosti právních předpisů pak představuje tzv. konkrétní kontrola ústavnosti, kde je nezbytnou podmínkou, aby se právní předpis negativně projevil ve sféře jednotlivce, a to v podobě individualizovaného zásahu do ústavně zaručených

základních práv. Nadto musí jít o projev kvalifikovaný, tedy konstatovaný Ústavním soudem v souvislosti s podanou ústavní stížností.

3. Přestože je návrh označen jako „ústavní stížnost“, z jeho obsahu plyne, že se ve skutečnosti o ústavní stížnost nejedná, neboť chybí její základní pojmový znak, jímž je tvrzený individualizovaný zásah do práv navrhovatelů v podobě rozhodnutí či jiného zásahu orgánu veřejné moci [§ 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Navrhovatelé tedy nejsou osobami, které by v konkrétní věci byly účastníky řízení o ústavní stížnosti, s níž by předmětný návrh eventuálně mohly spojit [§ 74 zákona o Ústavním soudu], nýbrž napadají přímo uvedená ustanovení školského zákona a jeho prováděcí vyhlášku; k takovému izolovanému návrhu však jako fyzické osoby nejsou aktivně legitimováni.

4. Spolu s ústavní stížností může být podán návrh na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu anebo jejich jednotlivých ustanovení, jejichž uplatněním nastala skutečnost, která je předmětem ústavní stížnosti, jestliže podle tvrzení stěžovatele jsou v rozporu s ústavním zákonem, popř. se zákonem, jedná-li se o jiný právní předpis (§ 74 zákona o Ústavním soudu). Ve smyslu citovaného ustanovení je tak projednatelný návrh na zrušení jen takového právního předpisu, jehož konkrétní aplikací došlo k porušení ústavním pořádkem chráněných práv. V takovém případě je příslušný senát Ústavního soudu povinen přerušit řízení o ústavní stížnosti proti konkrétnímu rozhodnutí či jinému zásahu orgánu veřejné moci a postoupit návrh na zrušení právního předpisu plénu Ústavního soudu. Podmínkou takového postupu je však skutečnost, že ústavní stížnost je projednatelná meritorně, tedy že neexistují důvody pro odmítnutí ústavní stížnosti podle ustanovení § 43 zákona o Ústavním soudu. Skutečnost, že návrh na zrušení právního předpisu lze podat pouze spolu s ústavní stížností, zároveň znamená, že ve vztahu k ústavní stížnosti má tento návrh akcesorickou povahu, v kontextu ústavní stížnosti je také posuzován a sdílí s ní její osud. Návrh na zrušení právního předpisu podle ustanovení § 74 zákona o Ústavním soudu tak předpokládá řádnou a projednatelnou ústavní stížnost; bez ní návrh na zrušení právního předpisu nelze účinně uplatnit (srov. usnesení ze dne 11. září 2008 sp. zn. Pl. ÚS 25/08).

5. Ústavní soud si je vědom závažnosti celé věci, avšak podle ustálené judikatury Ústavního soudu nelze ústavní stížnost podat pouze proti právnímu předpisu. Samotný právní předpis totiž není možno pokládat za zásah orgánu veřejné moci ve smyslu čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“), protože tento zásah musí mít charakter individuálního aktu aplikace práva nebo jiného individuálního zásahu do základních práv a svobod, a nikoliv charakter normativního právního aktu (srov. usnesení ze dne 15. ledna 2013 sp. zn. Pl. ÚS 31/12, bod 14). Ústavní soud rovněž připomíná, že pokud se jedná o „zásah orgánu veřejné moci“, ustanovení § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu předpokládá zásah, ke kterému již došlo a nikoliv zásah, ke kterému by mělo teprve dojít v budoucnu, jako je to v posuzovaném případě, kdy napadené právní předpisy nabudou účinnosti dne 1. září 2016.

6. Ústavní soud uzavírá, že návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení či jiného právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) a b) Ústavy je oprávněn podat pouze ten, komu ustanovení § 64 odst. 1 a 2 ve spojení s § 27 odst. 1 zákona o Ústavním soudu takové oprávnění přiznává. Fyzické osoby tak mohou podle § 64 odst. 1 písm. e) a § 64 odst. 2 písm. d) tohoto

zákona učinit pouze tehdy, když podaly ústavní stížnost za podmínek uvedených v § 74 zákona o Ústavním soudu.

7. Vzhledem k tomu, že návrh podaný navrhovateli výše uvedené podmínky nespĺňuje, Ústavní soud přistoupil k aplikaci ustanovení § 43 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 43 odst. 2 písm. b) zákona o Ústavním soudu, podle nichž mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků usnesením návrh odmítne, byl-li podán osobou zjevně neoprávněnou. V souladu s ustanovením čl. 1 odst. 2 písm. b) rozhodnutí pléna Ústavního soudu č. Org. 24/14, o atrahování působnosti, publikovaného jako sdělení Ústavního soudu č. 52/2014 Sb., o tom Ústavní soud rozhodl v plénu.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2016

Pavel Rychetský v. r.
předseda Ústavního soudu

Za správnost vyhotovení:
Jana Drdlová